

Quicksan Natuurwaardenonderzoek
Ratumseweg 23 Winterswijk

Colofon

Quickscan natuurwaardenonderzoek Ratumseweg 23, Winterswijk

Uitgevoerd door:
Natuurbank Overijssel

Opdrachtgever:
Fam. Wiggers-Klomps

<i>Projectnummer en versie:</i> 27, versie 1.0		<i>Status:</i> definitief
<i>Projectleider:</i> Ing. P.Leemreise	<i>Veldmedewerker(s):</i> Ing. P.Leemreise	<i>Rapportdatum:</i> 13 april 2011
<i>Ligging projectgebied:</i> Henxel, gemeente Winterswijk	<i>Amersfoortcoördinaten:</i> 250.2-444.3	

Correspondentieadres:
Postbus 206
7480 AE Haaksbergen
info@natuurbankoverijssel.nl

Samenvatting

Aan de Ratumseweg 23 in Henxel (gemeente Winterswijk) ligt een agrarisch erf met daarop een aantal opstallen zoals varkensstallen en andere bijgebouwen. Er zijn concrete plannen om deze opstallen te slopen en daarvoor in de plaats een dubbele woning met bijbehorende bijgebouwen te realiseren. Om deze plannen mogelijk te maken moet het bestemmingsplan gewijzigd worden. Om te kunnen bepalen of er sprake is van een goede ruimtelijke ordening wordt onder andere onderzocht of de ontwikkeling mogelijk is binnen de wettelijke kaders van Ff-wet. Hiervoor is een onderzoek uitgevoerd naar het voorkomen van beschermde dier- en plantensoorten in het plangebied. Deze rapportage vormt de verslaglegging van dat onderzoek. Tevens is onderzocht of voorgenomen ingreep negatieve gevolgen heeft voor eventuele beschermde natuurgebieden.

Voorafgaand aan het veldonderzoek is op basis van bureauonderzoek een analyse gemaakt van de potentiële biotopen en mogelijk aanwezige beschermde soorten. Op basis van deze analyse is besloten dat een éénmalig terreinbezoek in april voldoende bruikbare informatie kan opleveren om de natuurwaarden in het plangebied vast te stellen. Daartoe is het plangebied eenmaal bezocht op 12 april 2011 om vast te stellen welke biotopen en beschermde planten & dieren aanwezig zijn of zeer waarschijnlijk aanwezig zijn. Op basis van de bevindingen zal worden beoordeeld of specifiek vervolgonderzoek noodzakelijk wordt geacht.

Het plangebied is volledig onderzocht. Er zijn geen beschermde soorten aangetroffen in het plangebied. Er zijn geen oude nesten of sporen gevonden die wijzen op de aanwezigheid van nesten, maar met name de open gebouwen zijn wel geschikt voor vogels om in te nestelen. Het slopen van de gebouwen dient bij voorkeur buiten de broedtijd uitgevoerd te worden (de broedtijd is globaal 15 maart–15 september) om te voorkomen dat er bezette nesten vernield of verstoord worden. Initiatiefnemer mag maatregelen nemen om te voorkomen dat er zich vogels in de gebouwen vestigen om te nestelen.

Het plangebied ligt ca 1800 m¹ naast het Natura2000-gebied 'Willinks Weust'. Voorliggend initiatief heeft geen negatief effect op de instandhoudingsdoelen van dit natuurgebied. Er hoeft geen vervolg onderzoek uitgevoerd te worden en er hoeft geen ontheffing of verklaring van geen bedenking aangevraagd te worden. In het kader gebiedsbescherming hoeft geen natuurbeschermingsvergunning aangevraagd te worden.

1. Inleiding

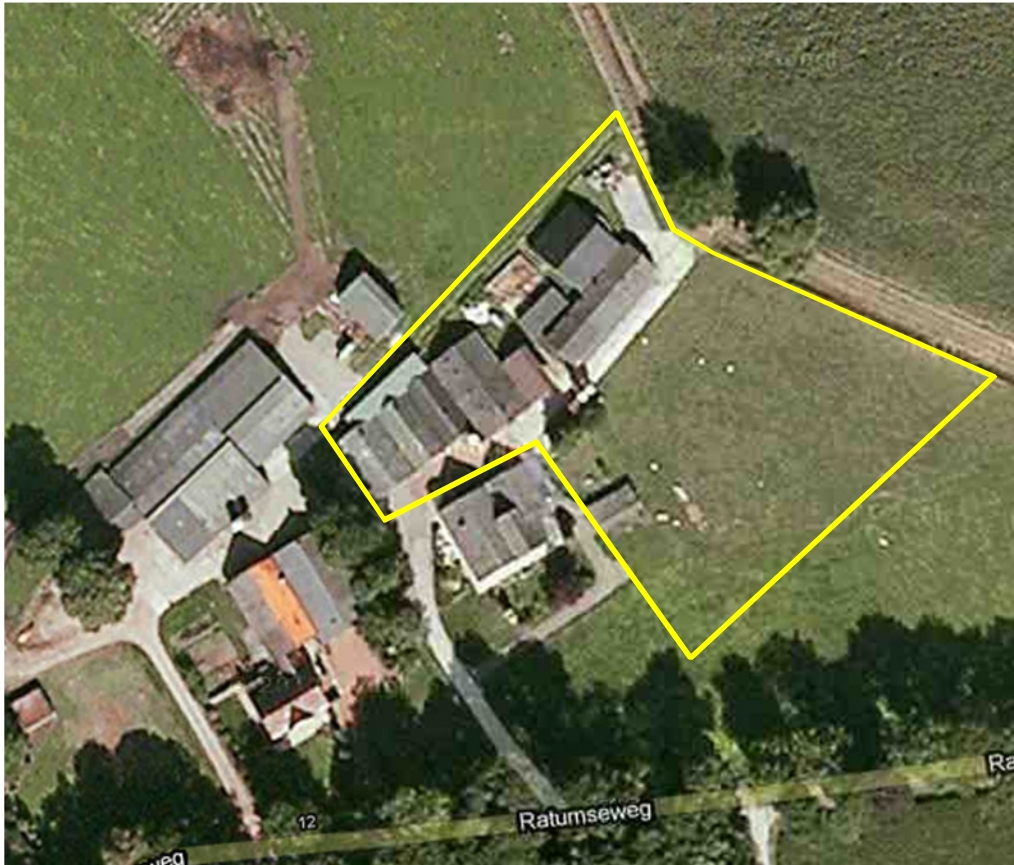
Aan de Ratumseweg 23 in Henxel (gemeente Winterswijk) ligt een agrarisch erf met daarop een aantal opstallen zoals varkensstallen en andere bijgebouwen. Er zijn concrete plannen om deze opstallen te slopen en daarvoor in de plaats een dubbele woning met bijbehorende bijgebouwen te realiseren. Om deze plannen mogelijk te maken moet het bestemmingsplan gewijzigd worden. Om te kunnen bepalen of er sprake is van een goede ruimtelijke ordening wordt onder andere onderzocht of de ontwikkeling mogelijk is binnen de wettelijke kaders van Ff-wet. Hiervoor is een onderzoek uitgevoerd naar het voorkomen van beschermde dier- en plantensoorten in het plangebied. Deze rapportage vormt de verslaglegging van dat onderzoek. Tevens is onderzocht of voorgenomen ingreep negatieve gevolgen heeft voor eventuele beschermde natuurgebieden.

In het kader van de Ff-wet dient er een toetsing plaats te vinden op het (mogelijk) voorkomen van beschermde planten- en diersoorten, alsmede nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde diersoorten die door de realisatie van de voorgenomen activiteiten in de knel komen. Het plangebied is eenmaal bezocht op 12 april 2011 om vast te stellen of er beschermde planten en dieren, nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde diersoorten aanwezig zijn of dat deze zeer waarschijnlijk aanwezig zijn zodat eventueel vervolgonderzoek noodzakelijk is.

Naast soortbescherming is ook gekeken naar het effect dat voorgenomen initiatief heeft op beschermde natuurgebieden (zoals beschermde Natuurmonumenten, Natura2000-gebieden en wetlands).

2. Situering van het plangebied

Het studiegebied is gelegen aan de Ratumseweg 23 in Henxel, gemeente Winterswijk (Gld) en ligt in het buitengebied. Het wordt aan drie kanten omgeven door agrarisch cultuurlandschap. Aan de westzijde grenst het studiegebied aan schuren en stallen van een naastgelegen melkveehouderij.

Afbeelding 1. Detailopname van het plangebied. Het onderzochte gebied wordt met de oranje contour aangeduid.

3. Beschrijving van het plangebied

3.1 algemeen

Het studiegebied bestaat uit een agrarisch erf waarop een hoofdgebouw en vijf stallen, een overdekt mestopslagbassin, een oud kippenhok en een werktuigenberging. Op het erf was tot voor kort een varkens- en kippenbedrijf gevestigd. Alle gebouwen op het erf zijn in een goede staat van onderhoud en vertonen geen sporen van verval, uitgezonderd een oud houten kippenhok. Erfbepanting ontbreekt nagenoeg geheel in het studiegebied. Alleen direct voor het hoofdgebouw staan wat bomen en struiken en ten oosten van het hoofdgebouw staan twee fijnsparren.

In het studiegebied kunnen de volgende ecotopen onderscheiden worden:

- Gebouwen (hoofdgebouw en vijf stallen/bijgebouwen);

- Erfverharding;
- Grasland.

3.2 voorgenomen activiteiten

Concreet bestaat de voorgenomen activiteit uit:

1. Slopen alle stallen en andere agrarische bijgebouwen (m.u.v een bestaande berging te oosten van het hoofdgebouw);
2. Nieuwbouw dubbele woning + bijbehorende bijgebouw.

Afb.2. Inrichtingsschets van het erf na sloop van de huidige stallen en nieuwbouw van een dubbele woning.

3.3 Effect van de voorgenomen activiteiten op beschermde soorten en/of -nesten

De beoogde (ruimtelijke) ingreep heeft een mogelijk effect op beschermde dier- en plantensoorten. Hierbij is onderscheid te maken tussen tijdelijke en permanente invloeden die effecten kunnen veroorzaken. Dit zijn:

Tijdelijke invloeden:

- Geluid bij sloop- en grondwerken;
- Licht tijdens de sloop- en bouwfase;
- Trillingen tijdens sloop- en bouwwerkzaamheden.

Permanente invloeden:

- Mogelijk afname/verdwijnen van beschermde vaste rust- of verblijfplaatsen en/of jaarrond beschermde nesten;
- Vernielen/verdwijnen van beschermde soorten;
- Aantasting van de kwaliteit van het leefgebied van beschermde soorten;
- Aantasting van de kwaliteit van beschermde natuurgebieden.

Vanwege de sloop van een aantal gebouwen en de herbouw van twee nieuwe gebouwen wordt de beoogde ingreep niet gezien als een aantasting van foerageermogelijkheden en/of migratie- en foerageerroutes van vleermuizen. Er worden geen lijnvormige structuren zoals houtingels of laanbeplanting verwijderd, die mogelijk als verbindende schakel functioneren in het leefgebied van vleermuizen.

4. Gebiedsbescherming

4.1. Natura2000

Op ca 1800 m1 ten zuidoosten van het studiegebied ligt het Natura2000-gebied 'Willinks Weust' (zie kaart). De Willinks Weust is een afwisselend en kleinschalig gebied. De ondergrond bestaat uit Muschelkalk afgedekt met lemig zand en keileem. Het grondwater stagneert op de schelpkalk, zodat een gedifferentieerd patroon van vocht- en kalkgradiënten bestaat. In het gebied komen soortenrijke loofbossen op natte tot vochtige bodems voor, die voor een groot deel bestaan uit eiken-haagbeukenbossen en oude eikenbossen. Op de moerassige en zandige bodem groeit vochtige ruigte en wilgenstruweel. Verder zijn er diverse schraallanden, waaronder blauwgraslanden en heischrale graslanden aanwezig (Min. LNV 2010).

Opgave landschappelijke samenhang en interne compleetheid (Hogere zandgronden):

- Vergroten van interne samenhang van gebieden door herstel van evenwichtige verdeling van open en gesloten met meer geleidelijke overgangen van zandverstuivingen, heide, vennen, graslanden en bos.
- Versterken van het ruimtelijk netwerk van bos, heide- of stuifzandgebieden, waarbij tussenliggende gebieden gebruikt kunnen worden als stapstenen, met name voor soorten als reptielen en vlinders.
- Versterken van overgangen van droge naar natte gebieden, zoals beekdalen en herstel van vennen op landschapsschaal.

- Schrale graslanden Kwaliteitsverbetering en (indien mogelijk) oppervlakte uitbreiding heischrale graslanden (H6230) en blauwgraslanden (H6410) in kansrijke situaties (op schrale leemhoudende zandgronden).
- Eiken-haagbeukenbossen Verbeteren kwaliteit en voor zover mogelijk uitbreiding areaal eiken-haagbeukbossen (hogere zandgronden) H9160_A (zie ook 5.08).
- Jeneverbesstruwelen Behoud areaal en kwaliteitsverbetering jeneverbesstruwelen H5130, verjonging stimuleren.

Afb. 3. De ligging van Natura2000-gebieden in een straal van 3 km rondom het studiegebied. Op de kaart is N2000-gebied 'Willinks Weust' zichtbaar. Het studiegebied wordt met de ster aangeduid.

Gelet op de aard en omvang van de voorgenomen ingreep (slopen stallen en nieuwbouw woning) en de ligging van het studiegebied op 1800 m afstand van het N2000-gebied, heeft de voorgenomen ingreep geen negatief effect op de instandhoudingsdoelen voor dit gebied. Het weghalen van een dergelijke intensief veehouderijbedrijf draagt zelf in positieve zin bij aan de instandhouding van het N2000-gebied.

4.2 Beschermde natuurmonumenten

Geheel binnen de begrenzing van het natura2000-gebied ligt de begrenzing van het beschermde natuurmonument 'Willinks Weust'. Bij aanwijzing tot natura2000- komt deze status te vervallen. Ter beoordeling wordt het effect op het natura2000-gebied tevens beschouwd als een beoordeling van de status van beschermd natuurmonument.

4.3 Wetlands (Wetlandconventie)

Onder wetlands worden waterrijke gebieden verstaan, bijvoorbeeld moerassen of veengebieden. Deze natuurgebieden hebben belangrijke functies, onder andere voor trekvogels, vissen en andere waterdieren. Wetlands en de planten- en diersoorten die erin leven, worden beschermd door het Ramsar Verdrag uit 1971. Er liggen geen wetlands binnen 25 km van het plangebied. Uitvoering van het voorgenomen initiatief heeft geen negatief effect op beschermde wetlands.

4.4 Conclusies

Er hoeft geen nader onderzoek uitgevoerd te worden en er hoeft geen natuurbeschermingsvergunning aangevraagd te worden.

5. Toelichting Flora en faunawet

5.1 Algemeen

De Flora- en faunawet regelt (onder andere) de bescherming van kwetsbare en bedreigde inheemse planten en diersoorten. Onder de algemene verbodsbepalingen (artikelen 8 t/m 18) worden handelingen verboden die kunnen leiden tot het vernielen van beschermde inheemse planten op hun groeiplaats en beschermde inheemse dieren in hun natuurlijke leefomgeving. Zo is het onder meer verboden om beschermde inheemse planten te plukken, verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enige wijze van hun groeiplaats te verwijderen. Daarnaast is het verboden om inheemse beschermde diersoorten opzettelijk te verontrusten dan wel hun nesten, holen of andere voortplantingsplaatsen of vaste rust- of verblijfplaatsen te beschadigen, vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

De Ff-wet biedt onder artikel 75 de mogelijkheid tot het verkrijgen van een ontheffing van de in de artikelen 8 t/m 18 genoemde verbodsbepalingen. De genoemde vrijstellingen worden alleen verleend in zoverre er geen 'andere bevredigende oplossing bestaat en indien geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de soort.

Om te bepalen of ontheffing kan worden gekregen moet aan verschillende voorwaarden worden voldaan:

- Er dient inzicht te bestaan in het voorkomen van wettelijk beschermde dier- en plantensoorten in het projectgebied;
- Er dient inzicht te bestaan in de mate waarin de voorgenomen activiteiten dusdanig negatieve effecten hebben op soorten dat de 'gunstige staat van instandhouding' in het geding is.

Indien dit het geval zou zijn, dient aangegeven te worden welke mitigerende maatregelen getroffen worden om de negatieve effecten op de 'gunstige staat van instandhouding' te voorkomen. Indien de mogelijke negatieve effecten niet volledig gemitigeerd kunnen worden dient aangegeven te worden op welke wijze de effecten zullen worden gecompenseerd.

5.2 Toelichting Flora- en Faunawet, Wijzigingen artikel 75 (AMvB)

Sinds februari 2005 is een Algemene Maatregel van Bestuur van kracht worden, waarin wijzigingen inzake art.75 zijn opgenomen. De wijzigingen in deze AMvB betekenen een zekere verruiming van ontheffing en vrijstelling: niet in alle gevallen is een ontheffingsaanvraag meer nodig.

Globaal betekent dit het volgende:

Er zijn een drietal soortenlijsten waarvoor verschillende richtlijnen zijn. Deze zijn in toenemende mate van 'zwaarte':

tabel 1 : (soorten als egel, haas, bruine kikker, Zwanenbloem, Dotterbloem)

Voor activiteiten die te kwalificeren zijn als bestendig beheer of ruimtelijke ontwikkelingen, geldt een vrijstelling voor de soorten van tabel 1. Voor deze activiteiten hoeft geen ontheffing

aangevraagd te worden. Voor andere activiteiten dient wel een ontheffingsaanvraag te worden aangevraagd (lichte toets).

tabel 2 : (soorten als div. orchideeën, vogels)

Voor activiteiten die te kwalificeren zijn als bestendig beheer of ruimtelijke ontwikkelingen, geldt een vrijstelling voor de soorten van tabel 2, mits activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de minister van LNV goedgekeurde 'gedragscode'. Hetzelfde geldt voor alle vogelsoorten. Een gedragscode moet zelf door aanvrager worden opgesteld en worden goedgekeurd door het ministerie van LNV. Voor andere activiteiten dient wel een ontheffingsaanvraag te worden aangevraagd (uitzondering bepaalde vogelsoorten: zie 3)

tabel 3 : (echte kritische soorten bijlage IV HR/VR)

Dit is de zwaarste categorie, waarbij ook voor beheer de vrijstelling beperkt is. Voor andere activiteiten is ontheffing nodig, waarbij een uitgebreide toets dient te worden verricht (behalve het criterium 'geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding' ook 'dwingende redenen van openbaar belang', mogelijkheden van alternatieven e.d.)

De procedure is vastgelegd in een stappenplan, waarin is vermeld in welke gevallen de Ff-wet niet van toepassing is, dan wel een ontheffingsaanvraag moet worden aangevraagd.

In Bijlage 1 worden de tabellen van de AMvB nader verklaard. In de brochure 'Buiten aan het werk' van het ministerie LNV is bovendien een toelichting op deze AMvB is te vinden (zie website dienst Regelingen van het Ministerie van Economische zaken, Landbouw en innovatie).

6. Soortenbescherming; het onderzoek

6.1 Methode

In het kader van het natuurwaardenonderzoek is het plangebied eenmalig onderzocht op het voorkomen van beschermde planten en dieren en de potentiële aanwezigheid van deze soorten (geschiktheid van het gebied voor de desbetreffende soorten). Gelet op de aard van het plangebied zijn er geen aanvullende onderzoeken uitgevoerd t.b.v. vogels, vleermuizen, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers. De inventarisatie is te voet in het terrein uitgevoerd onder goede weersomstandigheden (half bewolkt, ca. 16 °C, en een zwakke noordwestenwind).

Flora en vegetatie:

Het plangebied is onderzocht op het voorkomen van beschermde planten. De onderzoeksperiode is redelijk geschikt voor floristisch onderzoek (voorjaarsbloeiers). Op basis van standplaatsfactoren en abiotische parameters kan een goede inschatting gemaakt worden wat de potentie van het plangebied is en of de uitgevoerde inventarisatie voldoet aan de gestelde eisen.

Vogels:

Het plangebied is onderzocht op het voorkomen van broedvogels, specifiek de mogelijkheid dat er zich nesten, potentiële nestlocaties, beschermde vaste rust- en verblijfplaatsen in het plangebied bevinden. De onderzoeksperiode is niet geschikt om alle mogelijke broedvogels vast te stellen (niet alle broedvogels zijn al terug uit winterverblijven). De periode is wel geschikt om de aanwezigheid van Huis- en Ringmus, Steen- en Kerkuil vast te stellen. Het plangebied is o.a. onderzocht op de aanwezigheid van oude nesten en beschermde vaste rust- en verblijfplaatsen.

Zoogdieren

Het plangebied is onderzocht op het voorkomen van beschermde zoogdieren. Specifiek is gekeken of de te slopen gebouwen in gebruik zijn als vaste verblijfplaats van vleermuizen en Steenmarter.

Op- in en rond de gebouwen is gezocht naar aanwijzingen die duiden op het gebruik van de gebouwen door vleermuizen. Er is gezocht naar in- en uitvliegopeningen, mest en prooiresten. M.b.v. een minicamera zijn enkele holle ruimtes onderzocht.

Amfibieën & reptielen

Het plangebied is eenmalig onderzocht op het voorkomen van amfibieën. De onderzoeksperiode is ongeschikt voor onderzoek naar amfibieën en reptielen. Op basis van standplaatsfactoren en abiotische parameters kan wel goed ingeschat worden wat de potentie van het plangebied is en of de uitgevoerde inventarisatie voldoet aan de gestelde eisen.

Dagvlinders

Het plangebied is eenmalig onderzocht op het voorkomen van vlinders. De onderzoeksperiode is ongeschikt voor onderzoek naar dagvlinders. Op basis van standplaatsfactoren en abiotische parameters kan wel goed ingeschat worden wat de potentie van het plangebied is en of de uitgevoerde inventarisatie voldoet aan de gestelde eisen.

Libellen

Het plangebied is eenmalig onderzocht op het voorkomen van libellen. De onderzoeksperiode is ongeschikt voor onderzoek naar libellen. Op basis van standplaatsfactoren en abiotische parameters kan wel goed ingeschat worden wat de potentie van het plangebied is en of de uitgevoerde inventarisatie voldoet aan de gestelde eisen.

Kevers

Het plangebied is eenmalig onderzocht op het voorkomen van kevers. De onderzoeksperiode is ongeschikt voor onderzoek naar kevers. Op basis van standplaatsfactoren en abiotische parameters kan wel goed ingeschat worden wat de potentie van het plangebied is en of de uitgevoerde inventarisatie voldoet aan de gestelde eisen.

Vissen en kreeftachtigen

Het plangebied is eenmalig onderzocht op het voorkomen van vissen en kreeftachtigen. De onderzoeksperiode is ongeschikt voor onderzoek naar vissen en kreeftachtigen. Op basis van standplaatsfactoren en abiotische parameters kan wel goed ingeschat worden wat de potentie van het plangebied is en of de uitgevoerde inventarisatie voldoet aan de gestelde eisen.

6.3 Verwachting

Gelet op de landschappelijke karakteristieken, aard, omvang en gebruik van het plangebied lijkt het onwaarschijnlijk dat er beschermde soorten worden aangetroffen uit de volgende groepen:

- Vaatplanten
- Amfibieën
- Reptielen
- Dagvlinders
- Libellen
- Kevers
- Vissen en kreeftachtigen

Mogelijk is het plangebied geschikt voor beschermde soorten uit de groepen;

- Zoogdieren (Steenmarter, vleermuis)
- Vogels (vogels algemeen, holenbroeders, jaarrond beschermde vogelnesten zoals van Steen-, Kerkuil, Huismus)

6.4 Resultaten

Het plangebied is goed toegankelijk. Het onderzoek is derhalve volledig uitgevoerd.

Planten

In het plangebied zijn geen beschermde soorten aangetroffen. De inrichting en het gevoerde beheer maakt het plangebied een ongeschikte groeiplaats voor bijzondere planten.

Broedvogels

Er zijn in het studiegebied geen (oude) vogelnesten of sporen gevonden die erop wijzen dat er vogels broeden in de gebouwen of de fijnsparren.

Zoogdieren; vleermuizen

Er zijn in de stallen en in de te vellen bomen geen vleermuizen aangetroffen, ook zijn er geen sporen gevonden die duiden op rust- of verblijfplaatsen van vleermuizen. De stallen hebben allemaal golfplaatbedekking en zijn beschoten met hardschuimisolatiepanelen. Dit maakt de dakconstructie in grote mate ongeschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. In de voor- en zijgevels van de stallen zijn geen sporen gevonden die duiden op in- en uitvliegopeningen. Tot voor kort waren de stallen in gebruik bij varkens en kuikens. Deze bezetting lijken vleermuizen in de regel niet te waarderen. In stallen met varkens en kippen worden zelden verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen. De werktuigenberging, het oude houten kippenhok en de overkapping van het mestbassin zijn ongeschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. Dit zijn allen open loodsen zonder dak- en wandisolatie.

Zoogdieren; algemeen

Er zijn in het plangebied geen beschermde soorten waargenomen.

Amfibieën & reptielen

Het plangebied is eenmalig onderzocht op het voorkomen van amfibieën. De onderzoeksperiode is geschikt voor onderzoek naar amfibieën en ongeschikt voor onderzoek naar reptielen. Er is op de uitbreidingslocatie geen geschikt leefgebied aanwezig voor reptielen. In het studiegebied zijn geen amfibieën aangetroffen. Mogelijk komen algemene soort als gewone pad en bruine kikker er wel incidenteel voor.

Dagvlinders

Het plangebied is eenmalig onderzocht op het voorkomen van vlinders. De onderzoeksperiode is ongeschikt voor onderzoek naar dagvlinders. Er is geen geschikt leefgebied aanwezig. Op basis van standplaatsfactoren en abiotische parameters kan een goede inschatting gemaakt worden wat de potentie van het plangebied is en of de uitgevoerde inventarisatie voldoet aan de gestelde eisen.

Libellen

Het plangebied is eenmalig onderzocht op het voorkomen van libellen. De onderzoeksperiode is ongeschikt voor onderzoek naar libellen. Er is geen geschikt leefgebied aanwezig. Op basis van standplaatsfactoren en abiotische parameters kan een goede inschatting gemaakt worden wat de potentie van het plangebied is en of de uitgevoerde inventarisatie voldoet aan de gestelde eisen.

Kevers

Het plangebied is eenmalig onderzocht op het voorkomen van kevers. De onderzoeksperiode is ongeschikt voor onderzoek naar kevers. Er is geen geschikt leefgebied aanwezig. Op basis van standplaatsfactoren en abiotische parameters kan een goede inschatting gemaakt worden wat de potentie van het plangebied is en of de uitgevoerde inventarisatie voldoet aan de gestelde eisen.

Vissen en kreeftachtigen

Het plangebied is eenmalig onderzocht op het voorkomen van vissen en kreeftachtigen. De onderzoeksperiode is ongeschikt voor onderzoek naar vissen en kreeftachtigen. Er is geen geschikt leefgebied aanwezig. Op basis van standplaatsfactoren en abiotische parameters kan

een goede inschatting gemaakt worden wat de potentie van het plangebied is en of de uitgevoerde inventarisatie voldoet aan de gestelde eisen.

6.5 Toetsingskader

Voorgenomen activiteiten worden gezien als 'ruimtelijke ontwikkeling'. Voor het verstoren van soorten van tabel 1 is geen vrijstelling noodzakelijk, idem voor soorten van tabel 2, mits er gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode. Wel dient rekening gehouden te worden met jaarrond beschermde nesten en leefgebieden, alsmede met bezette vogelnesten. Soorten uit tabel 3 zijn beschermd. Voor het uitvoeren van werkzaamheden die leiden tot verstoring of het doden van soorten is een ontheffing noodzakelijk.

6.6 Samenvatting wettelijke consequenties

Flora

Er zijn geen beschermde soorten aangetroffen. Er is géén nader onderzoek of ontheffing noodzakelijk.

(Broed)vogels

Er zijn geen aanwijzingen gevonden dat er vogels in het studiegebied broeden. De open stallen en de fijnsparren zijn echter wel geschikte broedplaatsen. De aanwezigheid van broedvogels kan niet uitgesloten worden. Geadviseerd wordt om de sloopwerkzaamheden buiten de broedtijd uit te voeren. De broedtijd is grofweg de periode 15 maart–15 september. Indien dit niet mogelijk is, wordt geadviseerd om een broedvogelinspectie uit te voeren vlak voor de werkzaamheden om vast te stellen of er zich bezette nesten in de loopstal of de bomen bevinden. Deze inspectie dient maximaal 2 dagen voor aanvang van de werkzaamheden uitgevoerd te worden. Het verstoren of vernielen van bezette nesten is in strijd met de Ff-wet.

Zoogdieren; vleermuizen

Om de voorgenomen ingreep te toetsen op het effect op het leefgebied van vleermuizen, dan moet onderscheid gemaakt worden in het plangebied als vaste rust- of verblijfplaats en als leefgebied.

Functionaliteit als verblijfplaats

Er zijn geen vaste rust- of verblijfplaatsen aangetroffen in de stallen en andere gebouwen. Voorgenomen ingreep is niet in strijd met de Ff-wet. Een deel van de opstallen is ongeschikt als verblijfplaats. Ervaring leert dat varkensstallen meestal gemeden worden als verblijfplaats. Er wordt geen vervolgonderzoek geadviseerd; een ontheffing is niet noodzakelijk.

Functionaliteit als leefgebied

Het plangebied ligt in een besloten en kleinschalig agrarisch cultuurlandschap. Het studiegebied wordt omgeven door lijnvormige structuren zoals laanbeplantingen, houtwallen en singels. Het slopen van de stallen en het bouwen van een dubbele woning met bijbehorende bijgebouwen tast de functionaliteit van het leefgebied zoals migratie- en foerageerroutes van vleermuizen niet aan. Er worden geen doorgaande of verbindende lijnvormige structuren doorbroken, er vindt geen

(nieuwe) hinder of belemmering plaats door bijv. felle lampen e.d. Er is géén nader onderzoek of ontheffing noodzakelijk.

Overige soorten

Géén nader onderzoek of ontheffing noodzakelijk

Soortgroep	Soorten planlocatie	Verbodsbepalingen*
Flora	Geen (aantasting van) tabel 2/3-soorten	Niet van toepassing
Zoogdieren	Geen (aantasting van) tabel 2/3-soorten	Niet van toepassing
Broedvogels tijdens broedseizoen	Geen ? Geen bezette nesten vernielen/verstoren tijdens het broedseizoen (1)	Artikel 12
Broedvogels, vaste verblijfplaatsen	Niet aanwezig	Niet van toepassing
Vleermuizen; functionaliteit van het leefgebied	Niet van toepassing	Niet van toepassing
Vleermuizen; vaste verblijfplaatsen	Niet aanwezig	Niet van toepassing
Reptielen	Niet aanwezig	Niet van toepassing
Amfibieën	Geen (aantasting van) tabel 2/3-soorten	Niet van toepassing
Vissen	Niet aanwezig	Niet van toepassing
Dagvlinders	Niet aanwezig	Niet van toepassing
Libellen	Niet aanwezig 2/3	Niet van toepassing
Overige ongewervelden	Niet aanwezig	Niet van toepassing

(1) Het broedseizoen verschilt per soort. Indien werkzaamheden worden uitgevoerd in de periode september– januari is de kans op verstoring van vogelnesten minimaal.

* Toelichting verbodsbepalingen tabel:

Artikel 2: Zorgplicht en Zorgvuldig handelen ten aanzien van alle plant- en diersoorten, al dan niet beschermd

Artikel 8: Verbod: plukken, uitsteken, vernielen, beschadigen of verwijderen van beschermde planten

Artikel 9: Verbod: opsporen, vangen, bemachtigen, doden, verwonden van beschermde dieren

Artikel 10: Verbod: opzettelijk verontrusten van beschermde dieren

Artikel 11: Verbod: wegnemen, verstoren, aantasten van verblijfplaatsen en voortplantingsplaatsen

Artikel 12: Verbod: zoeken, rapen, beschadigen, vernielen of uit nesten nemen van eieren

Artikel 13: Verbod: onder zich hebben van beschermde planten, dieren, eieren of producten hiervan

Tabel 1. Aangetroffen of verwachte beschermde soorten (Ff-wet tabel 2 of 3) die mogelijk geschaad worden

6.6 Historische gegevens

Het plangebied is in de periode 1995–1998 onderzocht op de aanwezigheid van broedvogels. Dit is ca 15 jaar geleden. Deze gegevens zijn niet meer toepasbaar.

7. CONCLUSIES

Het slopen van de stallen en het bouwen van de dubbele woning met bijbehorende bijgebouwen is niet in strijd met de Ff-wet mits er geen bezette vogelnesten vernield of verstoord worden. Geadviseerd wordt om de werkzaamheden buiten de broedtijd uit te voeren of om vlak voor aanvang van de werkzaamheden een broedvogelinspectieronde uit te voeren om vast te stellen of er zich bezette vogelnesten in het studiegebied bevinden. Deze inspectie dient uiterlijk twee dagen voor aanvang van de sloopwerkzaamheden uitgevoerd te worden. Initiatiefnemer mag door het nemen van maatregelen voorkomen dat vogels gaan nestelen in het plangebied.

Er zijn geen beschermde planten of dieren in het plangebied vastgesteld. Er is geen nader onderzoek noodzakelijk. Voor het uitvoeren van voorgenomen werkzaamheden hoeft geen ontheffingen of verklaring van geen bedenking te worden aangevraagd.

De onderzoeksresultaten komen gedeeltelijk overeen met de verwachting die voorafgaand aan het veldonderzoek op basis van bronnenonderzoek en een landschappelijke analyse is opgesteld.

Bijlagen:

Bijlage 1. Wettelijk kader

Bijlage 2. Toelichting AMvB (tabel 1,2,3)

Bijlage 2. De natuurkalender

Bijlage 3. Fotobijlage

Bijlage 1

Wettelijk kader

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet van kracht. Deze wet beschermt planten en dieren tegen negatieve invloeden en bevat hiervoor diverse concrete verbodsbepalingen:

- beschermde inheemse dieren mogen niet verstoord, gevangen of gedood worden;
- beschermde inheemse plantensoorten mogen niet vernield, beschadigd of ontworteld worden;
- nesten, rustplaatsen en voortplantingsplaatsen van beschermde soorten mogen niet verstoord of vernield worden.

De Flora- en faunawet kent drie verschillende beschermingsregimes. Hiertoe zijn de beschermde planten en dieren onderverdeeld in drie categorieën, elke categorie kent een eigen beoordelingstoets voor ontheffingverlening (zie tabel 1).

Beschermde flora en fauna	Zonder gedragscode	Met gedragscode
Algemene soorten (tabel 1 Ff-wet)	Algemene vrijstelling	Algemene vrijstelling
Overige soorten (tabel 2 Ff-wet)	Lichte toets	Vrijstelling
Streng beschermde soorten	Uitgebreide toets	Uitgebreide toets

Tabel 2. Beoordelingstoets voor ontheffing.

Tabel 1 maakt melding van een gedragscode. In een gedragscode is opgenomen hoe werkzaamheden worden uitgevoerd zodanig dat schade aan beschermde soorten wordt voorkomen of tot een minimum wordt beperkt. Wanneer bij uitvoering van de werkzaamheden gehandeld wordt volgens de gedragscode, en dit ook aangetoond kan worden, geldt een vrijstelling of lichtere toetsing (zie tabel 1). De gedragscode moet wel door de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit goedgekeurd zijn, alvorens deze een wettelijke status heeft.

Flora- en faunawet, tabel 1: Algemene vrijstelling

Veel soorten die in de Flora- en faunawet zijn opgenomen, komen in Nederland algemeen voor. Voor verstoring van deze soorten bij uitvoering van werkzaamheden in het kader van bestendig onderhoud, beheer of gebruik, of bij ruimtelijke ontwikkeling of inrichting, geldt een algemene vrijstelling en is dus geen ontheffing nodig.

Flora- en faunawet, tabel 2: 'Lichte' toets

Wanneer soorten uit de tweede categorie negatief beïnvloed worden en niet gehandeld wordt volgens een gedragscode, geldt bij de ontheffingsaanvraag de 'lichte' toets. Hierbij moet aangetoond worden dat de werkzaamheden er niet toe mogen leiden dat het voortbestaan van de soorten in gevaar wordt gebracht. Werken volgens de Gedragscode Flora- en faunawet voor de bouw- en ontwikkelingssector geeft vrijstelling voor deze categorie van beschermde soorten. Er hoeft hiervoor geen ontheffing aangevraagd te worden. Er mag echter geen afbreuk gedaan worden aan de gunstige staat van instandhouding van de soort. De populatie in het gebied mag geen gevaar lopen om uit te sterven. Hiervoor moeten maatregelen getroffen worden, die opgenomen worden in een ecologisch werkprotocol.

Flora- en faunawet, tabel 3: 'Uitgebreide' toets

Wanneer soorten uit tabel 3 voorkomen in een gebied dienen er maatregelen getroffen te worden om behoud van de lokale populatie, bescherming van individuen en de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaatsen te garanderen. Hiervoor dienen mitigerende en mogelijk compenserende maatregelen getroffen te worden. Om zeker te zijn of de maatregelen voldoende zijn, dienen ze vooraf beoordeeld te worden door Dienst Regelingen. Met dit besluit kan aangetoond worden dat de initiatiefnemer zich houdt aan de Flora- en faunawet. Het besluit heeft de initiatiefnemer bijvoorbeeld nodig als iemand bezwaar maakt tegen het project of vraagt om handhaving van de Flora- en faunawet.

Indien vaste verblijfplaatsen worden beschadigd of weggehaald of behoud van de lokale populatie dan wel bescherming van de aanwezige individuen niet kan voldoende worden gegarandeerd, dienen compenserende maatregelen te worden uitgevoerd én dient een ontheffing te worden aangevraagd bij Dienst Regelingen. Voor deze soorten geldt echter dat alleen ontheffing wordt verleend op grond van een wettelijk belang genoemd in de Habitatrichtlijn of Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantsoorten.

Dat zijn voor Bijlage IV-soorten Habitatrichtlijn:

- Bescherming van flora en fauna;
- Volksgezondheid en openbare veiligheid;
- Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten en voor Bijlage 1 : AMvB-soorten:
  - Bescherming van flora en fauna;
  - Volksgezondheid en openbare veiligheid;
  - Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
  - Uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling.

Vogels

Alle vogels in Nederland zijn streng beschermd. Werkzaamheden of gebruik van ruimte waarbij vogels gedood of verontrust, of waardoor hun nesten of vaste rust- en verblijfplaatsen worden verstoord, zijn verboden. Voor vogels geldt dat er alleen ontheffing wordt verleend op grond van een wettelijk belang zoals vermeld in de Vogelrichtlijn. Dat zijn:

- Bescherming van flora en fauna
- Veiligheid van het luchtverkeer;
- Volksgezondheid en openbare veiligheid.

Overtreding van de Flora- en faunawet dient voorkomen te worden door het nemen van mitigerende maatregelen. Het gaat dan om het behoud van de functionaliteit van de voortplantingsplaatsen en vaste rust- en verblijfplaatsen van de soorten. Het betreft hier de functies van het leefgebied die ervoor zorgen dat de soort succesvol kan rusten of voortplanten, bijvoorbeeld migratieroutes en foerageergebied. Om zeker te zijn of de maatregelen voldoende zijn, dienen ze vooraf beoordeeld te worden door Dienst Regelingen. Met dit besluit kan aangetoond worden dat de initiatiefnemer zich houdt aan de Flora- en faunawet. Het besluit heeft de initiatiefnemer bijvoorbeeld nodig als iemand bezwaar maakt tegen het project of vraagt om handhaving van de Flora- en faunawet.

Bescherming van vogelnesten

Tijdens werkzaamheden dient rekening gehouden te worden met het broedseizoen van vogels. De Flora- en faunawet kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat erom of er een broedgeval is. Verblijfplaatsen van vogels die hun verblijfplaats het hele jaar gebruiken, zijn jaarrond beschermd. Slechts een beperkt aantal soorten bewoont het nest permanent of keert elk jaar terug naar hetzelfde nest. De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat om een nieuw nest te maken. Deze vogelnesten voor eenmalig gebruik vallen alleen tijdens het broedseizoen onder de bescherming van artikel 11 van de Flora- en faunawet. Voor deze soorten is geen ontheffing nodig voor werkzaamheden buiten het broedseizoen. En ook niet als maatregelen getroffen worden die voorkomen dat deze soorten zich op de bouwplaats vestigen tijdens het broedseizoen. Buiten het broedseizoen mogen nesten verplaatst of verwijderd worden, maar daar zijn uitzonderingen op.

Nesten die het hele jaar door zijn beschermd

Op de volgende categorieën gelden de verbodsbepalingen van artikel 11 van de Flora- faunawet het gehele seizoen:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats.
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.

Nesten die niet het hele jaar door zijn beschermd

Er zijn ook vogelnesten die worden aangegeven als categorie 5. Deze zijn buiten het broedseizoen niet beschermd.

De soorten uit categorie 5 zijn niet gedurende het hele jaar door beschermd. Extra onderzoek is wenselijk maar niet verplicht. Categorie 5-soorten zijn wel jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

5. Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Zorgplicht (art 2 Flora- en faunawet)

Naast bovenstaande verplichtingen voor beschermde soorten geldt bovendien voor alle soorten, plant en dier, de zogenaamde zorgplicht. In de zorgplicht is opgenomen dat alle planten en dieren een intrinsieke waarde hebben en onvervangbaar zijn. De zorgplicht is een fatsoenseis en houdt in dat bij menselijk handelen voldoende zorg in acht genomen wordt om in het wild levende planten en dieren zoveel mogelijk te beschermen.

Bijlage 2: Toelichting AMvB

Toelichting tabellen soorten Flora- en faunawet

In onderstaande tabellen staan alle beschermde soorten van de Flora- en faunawet. De tabellen zijn aan de ene kant aan de orde bij ontheffingverlening voor artikel 75 en aan de andere kant bij vrijstellingen in het kader van het Besluit houdende wijziging van een aantal algemene maatregelen van bestuur in verband met wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen (AMvB artikel 75). Vogelsoorten zijn in deze tabellen niet apart opgenomen. Alle vogelsoorten in Nederland zijn beschermd (behalve exoten). In de toelichting bij de tabellen staat aangegeven welk regime toepasselijk is voor vogelsoorten.

<p><u>Zoogdieren</u> aardmuis <i>Microtus agrestis</i> bosmuis <i>Apodemus sylvaticus</i> dwergmuis <i>Micromys minutus</i> bunzing <i>Mustela putorius</i> dwergspitsmuis <i>Sorex minutus</i> egel <i>Erinaceus europaeus</i> gewone bosspitsmuis <i>Sorex araneus</i> haas <i>Lepus europeus</i> hermelijn <i>Mustela erminea</i> huisspitsmuis <i>Crocidura russula</i> konijn <i>Oryctolagus cuniculus</i> mol <i>Talpa europea</i> ondergrondse woelmuis <i>Pitymys subterraneus</i> ree <i>Capreolus capreolus</i> rosse woelmuis <i>Clethrionomys glareolus</i> tweekleurige bosspitsmuis <i>Sorex coronatus</i> veldmuis <i>Microtus arvalis</i> vos <i>Vulpes vulpes</i> wezel <i>Mustela nivalis</i> woelrat <i>Arvicola terrestris</i> <u>Reptielen en amfibieën</u> bruine kikker <i>Rana temporaria</i> gewone pad <i>Bufo bufo</i> middelste groene kikker <i>Rana esculenta</i> kleine watersalamander <i>Triturus vulgaris</i> meerkikker <i>Rana ridibunda</i></p>	<p><u>Mieren</u> behaarde rode bosmier <i>Formica rufa</i> kale rode bosmier <i>Formica polyctena</i> stronkmier <i>Formica truncorum</i> zwartrugbosmier <i>Formica pratensis</i> <u>Slakken</u> wijngaardslak <i>Helix pomatia</i> <u>Vaatplanten</u> aardaker <i>Lathyrus tuberosus</i> akkerklokje <i>Campanula rapunculoides</i> brede wespenorchis <i>Epipactis helleborine</i> breed klokje <i>Campanula latifolia</i> dotterbloem <i>Caltha palustris</i> gewone vogelmelk <i>Ornithogalum umbellatum</i> grasklokje <i>Campanula rotundifolia</i> grote kaardenbol <i>Dipsacus fullonum</i> kleine maagdenpalm <i>Vinca minor</i> knikkende vogelmelk <i>Ornithogalum nutans</i> koningsvaren <i>Osmunda regalis</i> slanke sleutelbloem <i>Primula elatior</i> zwanebloem <i>Butomus umbellatus</i></p>
--	---

Tabel 3. Tabel 1 van de Ff-wet (Algemene soorten)

Toelichting tabel 1

- Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen, geldt een vrijstelling voor de soorten in tabel 1 voor artikel 8 t/m 12 van de flora- & faunawet. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. Voor deze activiteiten hoeft geen ontheffing aangevraagd worden.
- Voor andere activiteiten dan hierboven genoemd is voor de soorten in tabel 1 een ontheffing nodig. Een ontheffingaanvraag voor deze soorten wordt getoetst aan het criterium 'doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort' (zgn. lichte toets).

Tabel 2.

Toelichting tabel 2

Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen, geldt een vrijstelling voor de soorten in tabel 2 voor artikel 8 t/m 12 van de flora- en faunawet, mits activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode. Hetzelfde geldt voor alle vogelsoorten. Een gedragscode moet door een sector of ondernemer zelf opgesteld worden en ingediend voor goedkeuring. Voor andere activiteiten dan hierboven genoemd is voor de soorten in tabel 2 een ontheffing nodig. Een ontheffingaanvraag voor deze soorten wordt getoetst aan het criterium 'doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort'. Dit is niet van toepassing op alle vogelsoorten (zie toelichting tabel 3)

<p><u>Zoogdieren</u> Damhert <i>Dama dama</i> Edelhert <i>Cervus elaphus</i> Eekhoorn <i>Sciurus vulgaris</i> Grijsje zeehond <i>Halichoerus grypus</i> Grote bosmuis <i>Apodemus flavicollis</i> Steenmarter <i>Martes foina</i> Wild zwijn <i>Sus scrofa</i></p> <p><u>Reptielen en amfibieën</u> Alpenwatersalamander <i>Triturus alpestris</i> Levendbarende hagedis <i>Lacerta vivipara</i></p> <p><u>Dagvlinders</u> Moerasparelmoervlinder <i>Euphydryas aurinia</i> Vals heideblauwtje <i>Lycaeides idas</i></p> <p><u>Vissen</u> Bermpje <i>Noemacheilus barbatulus</i> Kleine modderkruiper <i>Cobitis taenia</i> Meerval <i>Silurus glanis</i> Rivierdonderpad <i>Cottus gobio</i></p> <p><u>Vaatplanten</u> Aangebrande orchis <i>Orchis ustulata</i> Aapjesorchis <i>Orchis simia</i> Beenbreek <i>Narthecium ossifragum</i> Bergklokje <i>Campanula rhomboidalis</i> Bergnachtorchis <i>Platanthera chlorantha</i> Bijenorchis <i>Ophrys apifera</i> Blaasvaren <i>Cystopteris fragilis</i> Blauwe zeedistel <i>Eryngium maritimum</i> Bleek bosvogeltje <i>Cephalanthera damasonium</i> Bokkenorchis <i>Himantoglossum hircinum</i> Brede orchis <i>Dactylorhiza majalis majalis</i> Bruinrode wespenorchis <i>Epipactis atrorubens</i> Daslook <i>Allium ursinum</i> Dennenorchis <i>Goodyera repens</i> Duitse gentiaan <i>Gentianella germanica</i> Franjgentiaan <i>Gentianella ciliata</i> Geelgroene wespenorchis <i>Epipactis muelleri</i> Gele helmblom <i>Pseudofumaria lutea</i> Gevlekte orchis <i>Dactylorhiza maculata</i> Groene nachtorchis <i>Coeloglossum viride</i> Groensteel <i>Asplenium viride</i> Grote keverorchis <i>Listera ovata</i> Grote muggenorchis <i>Gymnadenia conopsea</i> Gulden sleutelbloem <i>Primula veris</i> Harlekijn <i>Orchis morio</i> Herfstschroeforchis <i>Spiranthes spiralis</i> Hondskruid <i>Anacamptis pyramidalis</i> Honingorchis <i>Herminium monorchis</i> Jeneverbes <i>Juniperus communis</i> Klein glaskruid <i>Parietaria judaica</i> kleine keverorchis <i>Listera cordata</i> kleine zonnedauw <i>Drosera intermedia</i> klokjesgentiaan <i>Gentiana pneumonanthe</i></p>	<p>kluwenklokje <i>Campanula glomerata</i> koraalwortel <i>Corallorhiza trifida</i> kruisbladgentiaan <i>Gentiana cruciata</i> lange ereprijs <i>Veronica longifolia</i> lange zonnedauw <i>Drosera anglica</i> mannetjesorchis <i>Orchis mascula</i> maretak <i>Viscum album</i> moeraswespenorchis <i>Epipactis palustris</i> muurbloem <i>Erysimum cheiri</i> parnassia <i>Parnassia palustris</i> pijlscheefkelk <i>Arabis hirsuta sagittata</i> poppenorchis <i>Aceras anthropophorum</i> prachtklokje <i>Campanula persicifolia</i> purperorchis <i>Orchis purpurea</i> rapunzelklokje <i>Campanula rapunculus</i> rechte driehoeksvaren <i>Gymnocarpium robertianum</i> rietorchis <i>Dactylorhiza majalis praetermissa</i> ronde zonnedauw <i>Drosera rotundifolia</i> rood bosvogeltje <i>Cephalanthera rubra</i> ruig klokje <i>Campanula trachelium</i> schubvaren <i>Ceterach officinarum</i> slanke gentiaan <i>Gentianella amarella</i> soldaatje <i>Orchis militaris</i> spaanse ruiter <i>Cirsium dissectum</i> steenanjer <i>Dianthus deltoides</i> steenbreekvaren <i>Asplenium trichomanes</i> stengelloze sleutelbloem <i>Primula vulgaris</i> stengelomvattend havikskruid <i>Hieracium amplexicaule</i> stijf hardgras <i>Catapodium rigidum</i> tongvaren <i>Asplenium scolopendrium</i> valkruid <i>Arnica montana</i> veenmosorchis <i>Hammarbya paludosa</i> veldgentiaan <i>Gentianella campestris</i> veldsalie <i>Salvia pratensis</i> vleeskleurige orchis <i>Dactylorhiza incarnata</i> vliegenorchis <i>Ophrys insectifera</i> vogelnestje <i>Neottia nidus-avis</i> voorjaarsadonis <i>Adonis vernalis</i> wantsenorchis <i>Orchis coriophora</i> waterdrieblad <i>Menyanthes trifoliata</i> weideklokje <i>Campanula patula</i> welriekende nachtorchis <i>Platanthera bifolia</i> wilde gagele <i>Myrica gale</i> wilde herfsttijloos <i>Colchicum autumnale</i> wilde kievitsbloem <i>Fritillaria meleagris</i> wilde marjolein <i>Origanum vulgare</i> wit bosvogeltje <i>Cephalanthera longifolia</i> witte muggenorchis <i>Pseudorchis albida</i> zinkviooltje <i>Viola lutea calaminaria</i> zomerklokje <i>Leucjum aestivum</i> zwartsteel <i>Asplenium adiantum-nigrum</i></p> <p><u>Kevers</u> vliegend hert <i>Lucanus cervus</i></p> <p><u>Kreeftachtigen</u> rivierkreeft <i>Astacus astacus</i></p>
--	--

Tabel 4. Tabel 2 van de Ff-wet.

Toelichting tabel 3

Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik, geldt een vrijstelling voor de soorten in tabel 3 voor artikel 8 t/m 12 van de flora & faunawet, mits activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode. Deze vrijstelling is enigszins beperkt; voor activiteiten die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud in de landbouw en bosbouw en bestendig gebruik geldt geen vrijstelling voor artikel 10 van de flora- en faunawet. Ook niet op basis van een gedragscode. Een gedragscode moet door een sector of ondernemer zelf opgesteld worden en ingediend voor goedkeuring. Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als ruimtelijke ontwikkeling, geldt voor soorten in tabel 3 geen vrijstelling. Ook niet op basis van een gedragscode. Hiervoor is een ontheffing nodig. Voor andere activiteiten dan hierboven genoemd is voor de soorten in tabel 3 een ontheffing nodig.

Een ontheffingaanvraag voor de soorten van tabel 3 wordt getoetst aan drie criteria:

- 1) er is sprake van een in of bij de wet genoemd belang¹;
- 2) er is geen alternatief;
- 3) doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort. Deze drie criteria vormen de zgn. uitgebreide toets. De drie criteria staan naast elkaar en niet na elkaar (aan alle drie moet voldaan zijn).

De uitgebreide toets voor ontheffingverlening geldt ook voor alle vogelsoorten.

---

¹ - onderzoek en onderwijs
- re-populatie en herintroductie
- bescherming van flora en fauna
- veiligheid van het luchtverkeer
- volksgezondheid of openbare veiligheid
- dwingende redenen van openbaar belang
- het voorkomen van ernstige schade aan vormen van eigendom
- belangrijke overlast veroorzaakt door dieren
- uitvoering van werkzaamheden in het kader van bestendig beheer en onderhoud in de landbouw en bosbouw
- bestendig gebruik
- uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling

<p>Tabel 3: soorten bijlage IV HR/bijlage 1 AMvB Bijlage 1 AMvB</p> <p><u>Zoogdieren</u> das <i>Meles meles</i> boommarter <i>Martes martes</i> eikelmuis <i>Eliomys quercinus</i> gewone zeehond <i>Phoca vitulina</i> veldspitsmuis <i>Crocidura leucodon</i> waterspitsmuis <i>Neomys fodiens</i></p> <p><u>Reptielen en amfibieën</u> adder <i>Vipera berus</i> hazelworm <i>Anguis fragilis</i> ringslang <i>Natrix natrix</i> vinpootsalamander <i>Triturus helveticus</i> vuursalamander <i>Salamandra salamandra</i></p> <p><u>Vissen</u> beekprik <i>Lampetra planeri</i> bittervoorn <i>Rhodeus cericeus</i> elrits <i>Phoxinus phoxinus</i> gestippelde alver <i>Alburnoides bipunctatus</i> grote modderkruiper <i>Misgurnus fossilis</i> rivierprik <i>Lampetra fluviatilis</i></p> <p><u>Dagvlinders</u> bruin dikkopje <i>Erynnis tages</i> dwergblauwtje <i>Cupido minimus</i> dwergdikkopje <i>Thymelicus acteon</i> groot gaderd witje <i>Aporia crataegi</i> grote ijsvogelvlinder <i>Limenitis populi</i> heideblauwtje <i>Plebejus argus</i> iepepage <i>Strymonidia w-album</i> kalkgraslanddikkopje <i>Spialia sertorius</i> keizersmantel <i>Argynnis paphia</i> klaverblauwtje <i>Cyaniris semiargus</i> purperstreepparelmoervlinder <i>Brenthis ino</i> rode vuurvlinder <i>Palaeochrysophanus hippothoe</i> rouwmantel <i>Nymphalis antiopa</i> tweekleurig hooibeestje <i>Coenonympha arcania</i> veenbesparelmoervlinder <i>Bolaria aquilonais</i> veenhooibeestje <i>Coenonympha tullia</i> veldparelmoervlinder <i>Melitaea cinxia</i> woudparelmoervlinder <i>Melitaea diamina</i> zilervlek <i>Clossiana euphrosyne</i></p> <p><u>Vaatplanten</u> groot zee gras <i>Zostera marina</i></p> <p><u>Bijlage IV HR</u></p> <p><u>Zoogdieren</u> baardvleermuis <i>Myotis mystacinus</i> bechstein's vleermuis <i>Myotis bechsteinii</i> bever <i>Castor fiber</i> bosvleermuis <i>Nyctalus leisleri</i> brandt's vleermuis <i>Myotis brandtii</i> bruinvis <i>Phocoena phocoena</i> euraziatische lynx <i>Lynx lynx</i> franjestaart <i>Myotis nattereri</i> gewone dolfijn <i>Delphinus delphis</i> gewone dwergvleermuis <i>Pipistrellus pipistrellus</i> gewone grootoorvleermuis <i>Plecotus auritus</i> grijze grootoorvleermuis <i>Plecotus austriacus</i> grote hoefijzerneus <i>Rhinolophus ferrumequinum</i> hamster <i>Cricetus cricetus</i></p>	<p>hazelmuis <i>Muscardinus avellanarius</i> ingekorven vleermuis <i>Myotis emarginatus</i> kleine dwergvleermuis <i>Pipistrellus pygmaeus</i> kleine hoefijzerneus <i>Rhinolophus hipposideros</i> laatvlieger <i>Eptesicus serotinus</i> meervleermuis <i>Myotis dasycneme</i> mopsvleermuis <i>Barbastella barbastellus</i> nathusius' dwergvleermuis <i>Pipistrellus nathusii</i> noordse woelmuis <i>Microtus oeconomus</i> otter <i>Lutra lutra</i> rosse vleermuis <i>Nyctalus noctula</i> tuimelaar <i>Tursiops truncatus</i> tweekleurige vleermuis <i>Vespertilio murinus</i> vale vleermuis <i>Myotis myotis</i> watervleermuis <i>Myotis daubentonii</i> wilde kat <i>Felis silvestris</i> witflankdolfijn <i>Lagenorhynchus acutus</i> witsnuitdolfijn <i>Lagenorhynchus albirostris</i></p> <p><u>Reptielen en amfibieën</u> boomkikker <i>Hyla arborea</i> geelbuikvuurpad <i>Bombina variegata</i> gladde slang <i>Coronella austriacus</i> heikikker <i>Rana arvalis</i> kamsalamander <i>Triturus cristatus</i> knoflookpad <i>Pelobates fuscus</i> muurhagedis <i>Podarcis muralis</i> poelkikker <i>Rana lessonae</i> rugstreeppad <i>Bufo calamita</i> vroedmeesterpad <i>Alytes obstetricans</i> zandhagedis <i>Lacerta agilis</i></p> <p><u>Dagvlinders</u> donker pimperlblauwtje <i>Maculinea nausithous</i> grote vuurvlinder <i>Lycaena dispar</i> pimperlblauwtje <i>Maculinea teleius</i> tijmblauwtje <i>Maculinea arion</i> zilverstreephooibeestje <i>Coenonympha hero</i></p> <p><u>Libellen</u> bronslibel <i>Oxygastra curtisii</i> gaffellibel <i>Ophiogomphus cecilia</i> gevlekte witsnuitlibel <i>Leucorrhinia pectoralis</i> groene glazenmaker <i>Aeshna viridis</i> noordse winterjuffer <i>Sympetma paedisca</i> oostelijke witsnuitlibel <i>Leucorrhinia albifrons</i> rivierrombout <i>Stylurus flavipes</i> sierlijke witsnuitlibel <i>Leucorrhinia caudalis</i></p> <p><u>Vissen</u> houting <i>Conegonus oxyrrhynchus</i> steur <i>Acipenser sturio</i></p> <p><u>Vaatplanten</u> drijvende waterweegbree <i>Luronium natans</i> groenknolorchis <i>Liparis loeselii</i> kruipend moerasscherm <i>Apium repens</i> zomerschroeforchis <i>Spiranthes aestivalis</i></p> <p><u>Kevers</u> brede geelrandwaterroofkever <i>Dytiscus latissimus</i> gestreepte waterroofkever <i>Graphoderus bilineatus</i> heldenbok <i>Cerambyx cerdo</i> juchtleerkever <i>Osmoderma eremita</i></p> <p><u>Tweekleppigen</u> bataafse stroommossel <i>Unio crassus</i></p>
---	---

Tabel 5. Tabel 3 van de Ff-wet : Soorten bijlage IV HR (+ Platte schijfhoren) / bijlage 1 AMvB (zie volgende bladzijde)

Bijlage 3; de natuurkalender

	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
houtopstanden												
afzetten / hakhoutbeheer												
dunnen												
verwijderen opslag / exoot, nazorg												
heg afzetten												
knotten												
opsnoeien / opkronen												
hoogstam wintersnoei												
hoogstam zomersnoei												
bomen met winterslaapplaats vogels												
vleermuisbomen zomerverblijf												
vleermuisbomen paarplaats												
das												
hazelmuis struweel en hakhoutbeheer												
boomkikker struweel												
Grazige vegetaties												
maaieren vochtig/nat grasland												
maaieren droog schraalgrasland												
Wateren												
poel opschonen												
boomkikker wateren												
geelbuikvuurpad kleinschalig												
geelbuikvuurpad grootschalig												
Gebouwen m.b.t. vleermuizen												
zomerverblijf												
winterverblijf												

Optimale periode voor werkzaamheden.

Acceptabele periode voor werkzaamheden.

De werkzaamheden verrichten onder voorwaarden zoals beschreven in protocol.

Geen werkzaamheden in deze periode.

Wanneer er wel gewerkt moet worden is een ontheffing verplicht.

Bijlage 4. Fotobijlage
Impressie van het plangebied

